

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Deciziei privind organizarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio

Perioada de consultare pentru proiectul deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind organizarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio publicat pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) în data de 14 martie 2012, a ajuns la termen în data de 20 aprilie 2012.

Proiectul de decizie a președintelui ANCOM urmărește, în temeiul art. 28 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, adoptarea măsurilor necesare pentru organizarea în bune condiții a procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare în cadrul benzilor:

- a) 790-862 MHz (800 MHz);
- b) 880-915MHz/925-960 MHz (900 MHz);
- c) 1710-1785 MHz/1805-1880 MHz (1800 MHz);
- d) 2500-2690 MHz (2600 MHz).

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Prezentul document conține sinteza observațiilor formulate de participanții la consultarea publică în mod specific față de prevederile proiectului de decizie. Observațiile care nu au indicat în mod explicit sau exclusiv un anumit document au fost tratate în cadrul *Sintezei observațiilor la proiectul Caietului de sarcini pentru organizarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz*.

Observațiile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare la proiectul deciziei se referă, în principal, la următoarele aspecte:

Art. 1 – Un respondent propune modificarea art. 1 alin. (1) în vederea includerii în procedura de selecție și a benzii de 450 MHz.

Procedura de selecție supusă consultării de ANCOM are în vedere exclusiv benzile cu utilizare armonizată la nivelul Uniunii Europene, pentru care acordarea licențelor este stabilită ca prioritate prin Decizia nr. 243/2012/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie

2012 de instituire a unui program multianual pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio¹. Potrivit art. 6 alin. (2) din această decizie, acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în benzile de 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz trebuie să se realizeze până la sfârșitul anului 2012: „În vederea promovării unei mai mari disponibilități a serviciilor fără fir în bandă largă, în beneficiul cetățenilor și al consumatorilor din Uniune, statele membre pun la dispoziție benzile reglementate de Deciziile 2008/411/CE (3,4-3,8 GHz), 2008/477/CE (2,5-2,69 GHz) și 2009/766/CE (900-1800 MHz), în conformitate cu termenii și condițiile prevăzute în deciziile menționate. În funcție de cererea de pe piață, statele membre desfășoară procesul de autorizare **până la 31 decembrie 2012**, fără a aduce atingere utilizării actuale a serviciilor și în condiții care să permită consumatorilor un acces facil la serviciile fără fir în bandă largă (s.n.)”. Același orizont de timp este stabilit pentru licențierea benzii de 800 MHz, prevederile art. 6 alin. (4) din decizia menționată dispunând în mod expres că „**Până la 1 ianuarie 2013**, statele membre desfășoară procesul de autorizare pentru a permite utilizarea benzii de 800 MHz pentru serviciile de comunicații electronice (s.n.)”.

În opinia ANCOM, înainte de demararea oricărei noi proceduri de licențiere pentru banda de 450 MHz este necesară o analiză a atractivității acestei benzi din punct de vedere comercial. Din această perspectivă, este relevant faptul că banda de 450 MHz nu face parte dintre benzile armonizate UE și nu cade sub incidența deciziei menționate, nefiind inclusă în politica europeană privind accesul pe suport radio pentru serviciile de comunicații electronice („*Wireless Access Policy for Electronic Communications Services*” – WAPECS). Totodată, frecvențele radio utilizate în momentul de față în banda de 450 MHz în România susțin furnizarea serviciilor de voce, internet și transmisiuni de date către un număr extrem de redus de utilizatori (aproximativ 83.000). Aceste elemente fac dificil de estimat, la acest moment, măsura în care există un *business case* valid pentru banda de 450 MHz în orizontul de timp al următorilor ani.

Pentru motivele arătate, Autoritatea a decis să ia în considerare separarea procesului de licențiere al acestei benzi de procedura de selecție pentru benzile de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz. Așa cum a anunțat încă de la momentul prelungirii licenței deținute de Telemobil, ANCOM va evalua în funcție de interesul industriei de comunicații electronice oportunitatea scoaterii la licitație a spectrului în banda de 450 MHz după finalizarea procesului de consultare publică, în funcție de interesul industriei de comunicații electronice. În acest sens, ANCOM a publicat în data de 25.04.2012 un document de consultare privind acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în banda 453-457,5 MHz/463-467,5 MHz², prin care a solicitat opinia industriei cu privire la scopul utilizării benzii de 450 MHz, tipul rețelelor care ar putea fi licențiate, tipul aplicației radio pentru care s-ar putea acorda drepturile de utilizare, tipul serviciilor de comunicații electronice furnizate prin intermediul rețelelor ce ar putea fi licențiate, tipul de procedură de selecție aplicabil, eventuale obligații de acoperire, precum și termenul de punere în funcțiune a rețelei. Termenul de primire a observațiilor a fost 08.06.2012.

Art. 2 – Un respondent a propus modificarea art. 2 alin. (1) lit. c), e), f) și g) astfel încât și blocurile de frecvențe în benzile de 800 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz să fie acordate începând cu data de 01.01.2013, în integralitatea lor, motivat de faptul că astfel se asigură premisele unei competiții echilibrate de la același moment inițial, pentru toți operatorii.

Autoritatea precizează că acordarea licențelor în benzile menționate se poate realiza până la data de 1 ianuarie 2013, în condițiile achitării taxei de licență aferente în condițiile legii, însă utilizarea drepturilor nu este posibilă începând cu data amintită ci doar începând cu data de 5 aprilie 2014. ANCOM face precizarea că benzile aflate în discuție sunt în prezent utilizate de

¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 81, 21.03.2012, p. 7-17.

² Disponibil la adresa:

http://www.ancom.org.ro/uploads/forms_files/Chestionar_450_MHz_CONSULTARE_STRATEGIE1335351761.pdf

echipamente aparținând Ministerului Apărării Naționale (MAPN), iar eliberarea lor nu se poate realiza până la sfârșitul anului 2012, procesul de eliberare impunând parcurgerea unor etape obligatorii în vederea achiziționării și înlocuirii echipamentelor utilizate pentru funcționarea în condiții optime a echipamentelor radioelectrice militare destinate asigurării serviciilor de radionavigație aeronautică, radiocomunicații pentru comanda-controlul forțelor și de supraveghere a spațiului aerian al României.

Condițiile eliberării acestor benzi de către MAPN au fost stabilite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2012 privind stabilirea unor măsuri pentru eliberarea benzilor de frecvențe radio 830-862 MHz, 1747,5-1785 MHz, 1842,5-1880 MHz și 2500-2690 MHz. Conform art. 4 alin. (1) din acest act normativ, Ministerul va elibera benzile avute în vedere în termen de cel mult 6 luni de la data achitării sumelor necesare pentru acoperirea costurilor ocazionate de eliberarea benzilor, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2013.

Art. 2 - Doi respondenți au solicitat eliminarea blocurilor temporale din cadrul procedurii de selecție și extinderea drepturilor de utilizare până în data de 5 aprilie 2014.

Titularii drepturilor de utilizare în benzile de frecvențe radio indicate au propus eliminarea blocurilor temporale din cadrul procedurii de selecție, solicitând totodată extinderea acestora până la data de 5 aprilie 2014, dată de la care ar urma să intre în vigoare noile drepturile de utilizare.

În vederea clarificării poziției ANCOM în raport de observația primită în cadrul procedurii de consultare publică sunt necesare și următoarele precizări suplimentare:

Licențele de utilizare a frecvențelor radio acordate în cadrul benzilor menționate mai sus au fost acordate pentru o perioadă limitată de timp, prevederile legale ce au stat la baza acordării drepturilor de utilizare fiind fără echivoc, termenul împlinindu-se la data de 31 decembrie 2011. Cu toate acestea, în considerarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011, precum și cu respectarea legislației³ adoptate în temeiul actului normativ invocat, Autoritatea a extins drepturile de utilizare pentru o perioadă de 12 luni, respectiv până la data de 31 decembrie 2012, această măsură fiind cerută de considerente ce țin de asigurarea continuității furnizării serviciilor de comunicații la puncte mobile.

În opinia Autorității măsura extinderii drepturilor de utilizare pe cale administrativă constituie o excepție de la regula acordării drepturilor de utilizare prin procedură de selecție acolo unde numărul de drepturi de utilizare este mai mic față de numărul de cereri. Prin urmare, la extinderea temporară a drepturilor de utilizare, ANCOM a urmărit doar adoptarea unei măsuri tranzitorii care să nu afecteze piața de comunicații electronice în general, termenul de 12 luni fiind insuficient pentru a se putea manifesta anumite avantaje competitive. De altfel, Consiliul Concurenței reține, în acest context, că existența unui proces competitiv în cadrul benzii de 900 MHz este în sine proconcurențială și că, prin urmare, nu se poate susține eliminarea blocurilor temporare din cadrul procedurii de selecție.

În motivarea soluției sale, ANCOM a avut în vedere și efectele produse ca urmare a aplicării Directivei 2009/114/EC Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 87/372/CEE a Consiliului din 25 iunie 1987 privind benzile de frecvențe care urmează să fie rezervate pentru introducerea coordonată în Comunitate a telecomunicațiilor mobile terestre

³ Hotărârea Guvernului nr. 1282/2011 privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea perioadei de valabilitate a licențelor de utilizare a frecvențelor radio acordate în benzile de frecvențe 890-915 MHz/935-960 MHz și 1722,7-1747,5 MHz/1817,7-1842,5 MHz și Decizia Președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații 1816/2011 privind acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 880-915 MHz/925-960 MHz, respectiv 1710-1747,5 MHz/1805-1842,5 MHz.

digitale celulare paneuropene publice⁴ și a Deciziei președintelui ANCOM nr. 168/2010 pentru armonizarea utilizării benzilor de frecvențe radio pereche 880-915 MHz, 925-960 MHz și 1710-1747,5 MHz, 1805-1842,5 MHz⁵. Drept urmare, se consideră că acordarea tuturor drepturilor de utilizare prin procedură de selecție, în cursul anului 2012, reprezintă un mod adecvat de a răspunde la necesitatea alocării frecvențelor radio din cadrul benzilor aflate în discuție în scopul maximizării beneficiilor liberalizării utilizării acestora, această modalitate de abordare fiind recunoscută ca fiind cea mai transparentă și obiectivă.

Pe de altă parte, în susținerea poziției lor, operatorii care au formulat observația aflată în analiză își susțin opiniile pe această temă printr-o serie de prezumții (de exemplu: ipotetica eliberare a unui bloc de 2,5 MHz pereche sau posibile discontinuități în furnizarea serviciilor de comunicații electronice) ce nu pot constitui un fundament solid care să stea la baza eliminării blocurilor temporale din cadrul procedurii de selecție și extinderii drepturilor de utilizare, pe cale administrativă, până în data de 5 aprilie 2014.

Art. 3 – a. Un respondent solicită modificarea acestui articol pentru a extinde limitările privind dobândirea drepturilor de utilizare a frecvențelor la sfera grupului unui ofertant și pentru ca aceste limitări să aibă în vedere și spectrul deținut anterior de participanții la procedură.

ANCOM precizează că în Caietul de sarcini există deja prevederi în sensul celor propuse de respondent (secțiunea 4.1.3 – *Limitări privind dobândirea drepturilor de utilizare*) și este de acord ca asemenea dispoziții să se regăsească și la nivelul deciziei privind organizarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio. În consecință, Autoritatea a completat art. 3 din proiectul de decizie prin introducerea a două noi alineate, alin. (3) și alin. (4), având următorul cuprins:

„(3) În calculul cantității maxime de spectru radio prevăzute la alin. (1) sunt incluse și frecvențele radio pentru care participanții la procedura de selecție au un drept de utilizare valabil la data intrării în vigoare a licențelor acordate în urma procedurii, indiferent de modul în care acest drept de utilizare a fost obținut.

(4) Pentru verificarea respectării limitărilor impuse prin dispozițiile prezentului articol se iau în calcul și drepturile de utilizare deținute de către persoane din același grup de firme cu participantul, noțiunea de grup având înțelesul prevăzut la alin. (2).”

b. S-a propus reducerea de la 2 x 15 MHz la 2 x 10 MHz a plafonului aplicabil în banda de 900 MHz pentru perioada 01.01.2013 – 05.04.2014 (unde există un disponibil de 2 x 25 MHz), prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. a), motivat prin aceea că plafonul de 2 x 15 MHz nu ar încuraja intrarea unui nou operator pe piață.

Având în vedere durata limitată a drepturilor de utilizare aflate în discuție, ANCOM remarcă faptul că reducerea propusă ar genera riscul ca o cantitate de 2 x 5 MHz să rămână neadjudecată, ceea ce contravine principiului eficienței în alocarea resursei de spectru.

Pe de altă parte, Autoritatea face cunoscut că prin limitările stabilite în cadrul art. 3 alin. (1) din decizie se permite, pe de o parte, ofertarea în blocurile temporare și asigurarea unui cadru pentru continuarea furnizării de servicii de comunicații mobile la parametri existenți și, pe de altă parte, achiziționarea drepturilor de utilizare, de orice persoană interesată, prin intermediul unei proceduri de selecție deschise, transparente, obiective și nediscriminatorii și nu ca urmare a unor eventuale măsuri administrative ori constrângeri stabilite de Autoritate.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:274:0025:0027:RO:PDF>

⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din data de 15 martie 2010.

În opinia ANCOM, limitarea cantității de spectru radio ce poate fi deținută în banda de 900 MHz, pentru perioada 01.01.2013 – 05.04.2014, la 2 x 12,5 MHz, arată o posibilitate pentru operatorii existenți în această bandă de a câștiga drepturile de utilizare ce ajung la termen în data de 31.12.2012, însă această opțiune nu le conferă o garanție deoarece drepturile de utilizare vor fi adjudecate în urma procedurii de selecție. Totodată, alți operatorii interesați de obținerea aceluiași drepturilor de utilizare vor putea depune oferte în cadrul procedurii de selecție în funcție de condiționările precizate în Caietul de sarcini.

Nu în ultimul rând, stabilirea unor limitări în deținerile de spectru radio în banda de 900 MHz, dincolo de data de 5 aprilie 2014, crează premisele intrării pe piață a unui nou operator, acest lucru putându-se realiza, în funcție de rezultatul procedurii de selecție, cel mai târziu începând cu data de 06.04.2014.

c. S-a primit observația că plafonul de 2 x 15 MHz aplicabil benzilor de 800 MHz și, respectiv, 900 MHz pentru perioada 06.04.2014 – 05.04.2029 este prea larg și ar trebui redus la 2 x 10 MHz, motivul invocat fiind similar celui menționat la pct. b de mai sus.

Autoritatea și-a exprimat poziția sa cu privire la acest subiect în cadrul Sintezei observațiilor la proiectul Caietului de sarcini pentru organizarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz.

d. Un respondent a propus ca plafonul de 2 x 20 MHz să se aplice în mod cumulat asupra întregului spectru deținut în benzile sub 1 GHz, incluzând spectrul în benzile de 410 MHz și 450 MHz, pentru perioada 06.04.2014 – 05.04.2029.

Propunerea nu poate fi primită, întrucât afirmația că spectrul în benzile de 410 MHz și 450 MHz ar fi substituibil cu spectrul în benzile de 800 MHz sau 900 MHz nu are suport. Astfel, furnizarea de servicii de comunicații electronice în benzile menționate implică diferențe semnificative, între altele, sub aspectul terminalelor disponibile utilizatorilor finali și al vitezelor de transfer al datelor ce pot fi oferite pe baza tehnologiilor existente.

e. Un operator a solicitat introducerea unui plafon de 2 x 20 MHz aplicabil benzii de 1800 MHz pentru perioada 01.01.2013 – 31.12.2027, arătând că spectrul în banda de 1800 MHz este esențial, „pe termen mediu și scurt”, pentru orice operator pentru a putea oferi servicii clienților cu terminale existente pe piață, care sunt în mod predominant terminale GSM.

Autoritatea și-a exprimat poziția sa cu privire la acest subiect în cadrul Sintezei observațiilor la proiectul Caietului de sarcini pentru organizarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz.

f. Un respondent a propus ca interdicția participării la procedură a două persoane din același „grup de firme” în sensul *Instrucțiunilor privind conceptele de concentrare economică, întreprindere implicată, funcționare deplină și cifră de afaceri* emise de Consiliul Concurenței, puse în aplicare prin Ordinul nr. 386/2010 al președintelui Consiliului Concurenței, să fie modificată pentru a face referire la noțiunea de „entitate afiliată” în sensul Codului fiscal (Legea nr. 571/2003) (grupul urmând să includă candidatul/ofertantul și orice entitate afiliată).

Autoritatea și-a exprimat poziția sa cu privire la acest subiect în cadrul Sintezei observațiilor la proiectul Caietului de sarcini pentru organizarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz.

Art. 13 – Un operator a propus ca sfera incompatibilităților prevăzute la art. 13 alin. (1) în ceea ce privește calitatea de membru al comisiei de licitație să fie extinsă pentru a include și persoanele care au deținut calitățile vizate în ultimii 5 ani anterior lansării procedurii de selecție.

Autoritatea a acceptat această propunere și a decis introducerea în finalul art. 13 alin. (1) din proiectul de decizie a unei noi teze, având următorul cuprins:

„Interdicția se aplică și în cazul în care persoanele respective au deținut una dintre aceste calități în ultimii 5 ani anterior lansării procedurii de selecție.”